

**VU, LLTI IR LMTA ETNOLOGIJOS DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO
SANDAS**

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka), kodas	Institucija	Padalinys
KULTŪRINĖ PSICHOLOGIJA	Etnologija, 07H	VU	Orientalistikos centras
Studijų būdas	Valandų skaičius	Studijų būdas	Valandų skaičius
paskaitos:	10	konsultacijos:	10
savarankiškas darbas:	170	seminarai:	10
Kreditų skaičius:	7,5		
Dalyko anotacija			
<p>Dalyko tikslas – padėti susipažinti ir kritiškai įvertinti šiuolaikinius psichologinius kultūros tyrinėjimus, apibūdinti skirtingas Rytų ir Vakarų kultūrų dimensijas, analizuoti jų poveikį žmonių mąstymui bei elgesiui, analizuoti kultūros poveikį žmonių bruožams bei emocijoms, vertybių, sveikatos ir subjektyvaus gerbūvio supratimui, lyginti bendravimo skirtingose kultūrose ypatumus bei jų priežastis, aptarti tarpkultūrinės komunikacijos dėsningumus. Dalyko metu formuojamas gebėjimas suvokti psichologinių kultūros tyrimų įvairovę, išskleidžiamas įvairiapusiškas kultūros poveikis individui, ugdomi tarpdisciplininiai į problemą orientuoti analizės gebėjimai ir plečiami kognityviniai bei komunikaciniai įgūdžiai padedantys adekvačiau ir jautriau suvokti kitą kultūrą.</p>			
<p>Dalyko siekiniai ir kompetencijos: doktorantai išmanys skirtingas kultūros ir psichologijos santykį nagrinėjančias disciplinas; gebės apibūdinti ir kritiškai įvertinti psichologinius kultūros tyrinėjimus; gebės įžvalgiai apibūdinti skirtingas kultūros dimensijas ir analizuoti jų įtaką žmonių mąstymui ir elgesiui; gebės jautriai palyginti bendravimo skirtingose kultūrose ypatumus bei jų priežastis; gebės analizuoti kultūros poveikį žmonių emocijoms, vertybių, sveikatos ir subjektyvaus gerbūvio supratimui; suprasti tarpkultūrinės komunikacijos dėsningumus; įgis sisteminės kompetencijas, kurios reikalauja visuminių gebėjimų ir įgūdžių - gebėjimo derinti tarpkultūrinį supratimą, jautrumą ir žinojimą.</p>			
<p>Kurso turinys:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kultūra ir žmogaus prigimtis: biologinio universalizmo analizė; 2. Kultūros ir psichologijos studijų santykis bei tikslai; ryšiai su kitais mokslais; 3. Kultūrinės psichologijos metodai, teorinės ir metodologinės problemos; 4. Kultūra, vaikystė, žmogaus raida ir socializacija; 5. Asmuo ir savimonė kultūrose: tarp individualizmo ir kolektyvizmo; 6. Egzistencinė motyvacija, savikontrolė ir savivertė kultūroje; 7. Kultūrinės moralės, religijos ir teisingumo dimensijos; 8. Patyrimas, emocijos ir jų raiška kultūrose; 9. Kultūrinė mąstymo, kalbos ir pažinimo įvairovė; 10. Mentalinio ir fizinio sveikatingumo samprata kultūrose; liga ir anomalus elgesys; 11. Kultūra ir psichopatologija; 12. Tarpasmeniniai, grupiniai, tarpgrupiniai santykiai; tarpkultūrinis bendravimas; 13. Kultūra ir atmintis; 14. Kultūra ir lyties vaidmenų samprata. Meilė ir seksualumas kultūrose; 15. Maistas ir mityba kultūrose; 16. Multikultūriškumas, adaptacija ir inkultūracija. 			

Literatūra	
Pagrindinė literatūra:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Cross-Cultural Psychology. Research and Applications.</i> Berry, J.W., Poortinga, Y.H., Segall M.H., Dasen, P.R. (ed.), Cambridge: Cambridge University Press, 2002. 2. Heine, Steven J. <i>Cultural psychology.</i> New York, London: W.W. Norton, 2008. 3. Shweder, Richard A. <i>Thinking through cultures: Expeditions in cultural psychology.</i> Cambridge [Mass.]: Harvard University Press, 1991. 4. Matsumoto, David (ed.), <i>The Handbook of Culture and Psychology.</i> Oxford [N.Y.]: Oxford University Press, 2001. 5. <i>Handbook of Cultural Psychology.</i> Kitayama, Shinobu; Cohen, Dov (ed.) New York [N.Y.] ; London: The Guilford Press, 2010. 	
Papildoma literatūra:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Roland, Alan. <i>In Search of Self in India and Japan: Towards A Cross-Cultural Psychology.</i> Princeton: Princeton University Press, 1988. 2. Beinorius, Audrius. „Vakarų psichologija ir Indija“, in <i>Indija ir Vakarai: kultūrų sąveikos pjūviai</i>, Vilnius: VU leidykla, 2012, pp. 318-399. 3. Kavolis, Vytautas. <i>Kultūrinė psichologija: straipsnių rinkinys.</i> Vilnius: Baltos lankos, 1995. 4. Laungani, P.D. <i>Understanding Cross-Cultural Psychology. Eastern and Western Perspectives.</i> New Delhi: SAGE Publications, 2007. 5. Markus H.R. Kitayama Sh. „Culture and the Self: Implications for Cognition, Emotion, and Motivation“, <i>Psychological Review</i>, 1991, Vol.98, No. 2, pp.224-253. 6. Online readings in Psychology and Culture. Center for cross-cultural research. Western Washington university: http://www.wwu.edu/culture/contents_complete.htm 	
Konsultuojantys dėstytojai: vardas, pavardė, mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Audrius Beinorius, prof. dr. (HP)	<p>MONOGRAFIJA: <i>Indija ir Vakarai: kultūrų sąveikos pjūviai</i>, Vilnius: VU leidykla, 2012, 460 p.</p> <p>METODINĖS MOKYMO PRIEMONĖS: <i>Budizmo kultūros raida. I dalis: Indijos budizmo raida.</i> Mokymo priemonė studentams, VU leidykla, 2011, p.1-131.</p> <p>KRITINIAI SENŪJŲ INDIJOS ŠALTINIŲ VERTIMAI: <i>Upanišados</i>, vertimas iš sanskrito, įvadinis straipsnis ir paaiškinimai A. Beinoriaus, Vilnius: Vaga, 2013, 344 p.</p> <p>MOKSLINIAI STRAIPSNIAI:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dievo malonės mistika tantrinėje Abhinavaguptos soteriologijoje, <i>Kultūrologija</i> T. 14: <i>Rytai-Vakarai: komparatyvistinės studijos</i>, T. IX, Vilnius: Lietuvos kultūros tyrimų institutas, 2010, p. 171-183. 2. The Mystery of Unconscious: Classical Yoga and Jungian Analytical Psychology, <i>Brahmavidya: The Adhyar Library Bulletin</i>, India, 2010, Vol. 72-73, p. 173-205. 3. On Mindfulness, Spirituality and Psychotherapy, <i>Spirituality and</i>

	<p><i>Science of Consciousness</i>, Kolkata: RMIC, 2011, p. 341-364; 443-448.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. О некоторых эпистемологических аспектах ранней философии йогачаров, <i>Шабдапракаша, Зографский сборник</i>. Т. 2, Под редакцией Я. В. Василькова и С. В. Пахомова, Sankt-Petersburg, Institut Vostokovedeniya 2011, p. 138-156. 5. Dvasingumas ir sąmoningumas: apie budizmo meditacinių praktikų vaidmenį šiuolaikinėje Vakarų psichoterapijoje, <i>Inveniens quaero: Ieškoti, rasti, nenurimti</i> (mokslo straipsnių rinkinys skirtas akademikui A.Gaižučiui 70-mečio proga), Vilnius: Vilniaus pedagoginio universiteto leidykla, 2011, p. 199-213. 6. Laisvoji mūrininkija kolonijinėje Indijoje: religinis, kultūrinis ir imperinis aspektai, <i>Laisvoji mūrininkija pasaulyje ir Lietuvoje: idėjos, istorija, asmenybės</i>. Mokslinių straipsnių rinkinys, sudarytojas Dr. Vytautas Jogėla, Vilnius: Lietuvos nacionalinis muziejus ir Lietuvos istorijos institutas, 2012, p. 29-44. 7. Religinė ir politinė Teosofų draugijos veikla Indijoje 19 a. pabaigoje ir 20 a. pradžioje, <i>Soter</i>, 2012, Nr. 41 (69), p. 71-88. 8. Krikščionybė Indijoje: kultūrinės ir teologinės transformacijos, <i>LOGOS</i>, 2012, Nr. 70, p.113-124. http://litlogos.eu/L70.html 9. On the Duties and Professional Qualifications of Indian Astrologer, <i>Indologica: Сборник статей памяти Т.Я. Елизаренковой</i>: Кн. 2. Под ред. И.С. Смирнова; сост. Л. Куликов, М. Русанов. Серия «Orientalia et Classical: Труды Института восточных культур и античности. Вып. 40», М.: РГГУ, 2012. с. 95-110. 10. Socialinis ir religinis astrologo statusas Indijos valdovų rūmuose ir visuomenėje, <i>Rytai – Vakariai: komparatyvistinės studijos XII</i>, sudarytojas Antanas Andrijauskas, LKTI, 2012, p.239-268. 11. Индийская астрология и практика предсказаний стихийных бедствий, <i>Шабдапракаша, Зографский сборник</i>. Т. 3. Под редакцией Я. В. Василькова, Sankt-Petersburg: Kunstkamera, 2013, с.88-111. 12. Orientalizm i dyskurs postkolonialny: kilka problemów metodologicznych, <i>PORÓWNANIA (ZASOPISMO PO ŚWIĘCONE ZAGADNIENIOM KOMPARATYSTYKI LITERACKIEJ ORAZ STUDIOM INTERDYSCYPLINARNYM)</i> 12, 2013, Tom, XII, p. 11-24. 13. Эпистемологические и космологические основания индийской астрологии и астрономии, <i>Философия и наука в культурах Востока и Запада</i>, ед. М. Т. Степанянц, Москва: Восточная литература, 2013, с.189-202. 14. On the Philosophical and Cosmological Foundations of Indian Astrology, <i>Mediterranean Archaeology and Archaeometry (MAA)</i> Special issue: <i>Astronomy: Mother of Civilisation and Guide to the Future</i>, ed. by J. McKim Malville, Michael Rappenglueck, Vol. 14, No 3, (2014) , p. 211-221. http://www.maajournal.com/ 15. Žydų (savi)reprezentacija ir jų recepcija kolonijinėje Indijoje, <i>Logos</i>, 2015, Nr. 83, p. 64-77. http://litlogos.eu/L83.html 16. On the Intercourse between Indian and the Arabic / Persian Astrology, <i>Stars and Stones: Voyages in Archaeoastronomy and Cultural Astronomy</i>. Edited by F. Pimenta, N. Ribeiro, F.Silva, N. Champion, A Joaquineto and L. Tirapicos. British Archeological Reports S 2720, 2015. p.130-136.
--	--

Patvirtinta VU, LLTI ir LMTA etnologijos doktorantūros komiteto 2016 m. kovo 31 d.
posėdyje, protokolo Nr. R6-3

Doktorantūros komiteto pirmininkė

dr. Daiva Vaitkevičienė